

Heini Olsen, verkfrøðingur hjá Landsverkfrøðinginum síðani 1965:

Ivasamt um vit megna at stýra við hetta lag

– Um fólkavaldu okkara í samgonguni óttast meira samgonguslit og hava størri fyrilit fyri samgonguni og teirra egna valdi enn fyri rættvísi, so er samfelagið í vanda, sigur Heini Olsen, sum síðani 1965 hevur starvast hjá Landsverkfrøðinginum

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Heini Olsen fór frá vegna aldur í 1997, og hevur havt góðar stundir at fylgja við íkomnu stöðuni á gamla arbeiðsplássi sínum. Hann hevur skrivað drúgva grein um málið aðrastaðni í blaðnum í dag.

Gamli verkfrøðingurin er ikki hvør sum helst. Hann hevur verið ímyndin av stovninum øll hesi árin, og hevur arbeitt bæði úti í heimi og heima á landi.

Hann kom til Føroya í 1965, eftir at hava verið á fyrirkomandi Kampsax, sum eisini hevur lánt hansara serkønu hjálpi fleiri ferðir, har hann hevur arbeitt í tilfyrirkomnum londum, eins og hann hevur arbeitt fyri Danida, eisini útlætur av Landsverkfrøðingsstovninum. Hann er eisini kendur fyri sínar upplýsandir og undirhaldandi útvarpsendingar um víðurskiptini í teimum londum, hann hevur arbeitt í.

Ikki tað vit droyndu um

Heini Olsen sigur um stöðuna í dag í Føroyum, at hetta sanniliga ikki líkist tí, sum hansara foreldur og tey ungu tá vónaðu, tá tey droyndu um eitt vírdiligt sjálvstýri. Hann setir sær spurningin, um tað veruliga er so gálið í Føroyum, at vit ikki megna at stýra okkum sjálv.

– Hvat droyndu tit um á ungum dögum?

– Foreldur míni tosaðu um at Føroyar skuldu megna at skipa seg fíggarliga. Tað merkti at hvør familja sær, bygdin og landið skuldi

svara hvørjum sítt. Tá vit vóru komin so mikið áleiðis, so vóru vit sjálvstøðug, og kundu fara undir at samráðast við Danmark ella annað land, og á tann hátt fáa vírdiligt samband úteftir á jøvnum fœti við onnur lond.

Eg skammist

– Hvussu hevur tað kenst at vera eygleiðari til tað, sum hendi landsverkfrøðinginum?

– Nú eri eg farin frá vegna aldur, so tað kann vera líkað mikið fyri meg persónliga, men í løtuni skammist eg av okkum føroyingum, sigur Heini Olsen.

– Vit verða til ta turru rúkk í grannalondum, tá tað frættist, hvussu vit byrja okkara fullveldi – eins og fúlastu einaveldistjóð.

– Er stýrisskipanarlógin ikki nóg góð, ella megna politikar valdið ikki at umsitja hana?

– Eg haldi veruliga at stýrisskipanarlógin krevur ábøtur, fyri at lögmaður í minsta lagi kann vita, hvat landsstýrismenn seta í verk.

– Lögmaður átti eisini í minsta lagi at hava undirskriva slíka ætlan, sum tann at leggja tveir av størstu stovnunum í landinum saman og seta landsverkfrøðing frá, áðrenn ætlanin varð framd, sigur Heini Olsen, sum ímyndar sær, hvat kann henda, um ein ørvitisfiskur við flogviti gongur berserkargongd í Tinganesi, innan karmin av verandi lóg.

Rættarskipanin í vanda

– Nógv bendir eisini á, at rættarskipanin er í vanda, tá

maður, sum einki skeivt hevur gjørt, heldur ikki inn-án lógarinnar karm, soleiðis kann koma út fyri kollvelt- ing í lívi sínum og vera æru- meiddur, uttan tó at hava nakran verðsins møguleika at verja seg.

– Eftir nýggju skipanini við ráðharraábyrgd hevur landsstýrismaðurin heimild at fremja slíkar ætlanir?

– Eg gevi lítið fyri hasum við ábyrgd landsstýrismanna. Slíkur ófantaligur atburður kann bert føra við sær eina meira ella minni skemtiliga »nøs» ella »neps» ella hvat teir nú kalla tað – uttan at hugsað verður um hann, sum situr við sviðanum restina av lívinum, sigur Heini Olsen.

Einki væl skikkað fólk fer at søkja

Hann hugsar nógv um, hvat nú fer at henda við landsverkfrøðingsstovninum, og stúrir fyri, at einki skikkað fólk fer at søkja starv har, tá víðurskiptini eru so ótrygg.

– Tá verða tað bert tey, sum einki annað vita sær til taks, og sum einki annað starv fáa, ið vilja arbeiða á stovninum.

– Tað merkir, at arbeiðslag og vitan sindrast og at stovnurin sum heild søkkur niður á eitt stöði, sum hann ongantíð áður hevur verið á. Stovnurin missir soleiðis tann týðning, sum hann hevur havt fyri fólkid alt í hvørjari einastu bygd í Føroyum – undantikið Gásadal, men tað var í hvussu so er ikki okkara skyld, sigur Heini Olsen.

Biða Henning koma aftir til arbeiðis

– Kann stovnurin bjargast?

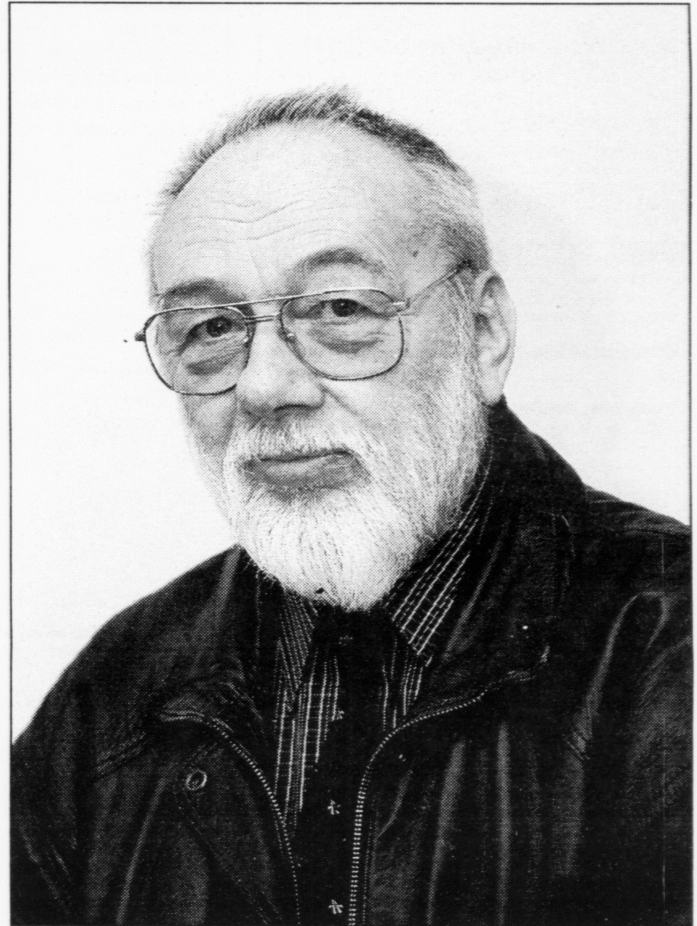
– Einasta vírdiliga loysn á hesum óvirkiliga máli er, at tað verður lagt fyri tingið og at Henning Jacobsen, við eini almennari umbering, verður biðin um at seta seg aftur í sessin.

Heini Olsen heldur, at tá tað er gjørd, kann farast

undir at kanna, hvat skilabest er at gera. Hann leggur aftrat:

– Eg noyðist at taka upp aftur hetta við stýrisskipanini og rættarsamfelagnum: Um okkara fólkavaldu óttast meira samgonguslit ella hava størri fyrilit fyri samgonguni og teirra egna

Heini Olsen, verkfrøðingur: – Eg skammist av okkum føroyingum. Vit verða til tað turru rúkk í grannalondum, tá tað frættist, hvussu vit byrja okkara fullveldi

valdi enn fyri rættvísi, so er alt samfelagið í vanda, sigur Heini Olsen.

Viðmerkingin hjá Heina Olsen stendur at lesa á síðu 13-14

Edmund Joensen, formaður í Sambandsflokkinum:

Samgongulimir spektir eftir fáum tímum

– Eg hevði ikki vænatð annað úrslit av samgongufundinum týsdagin, men undrist kortini um, at Sámál Petur í Grund og Heini O. Heinesen eftir fáum tímum eru vorðnir so spakir sum heimalomb, sigur formaðurin

DAGNY JOENSEN

Formaðurin í Sambandsflokkinum sigur í viðmerk-

ing til úrslitið av samgongufundinum um landsverkfrøðingsmálið, at framferðin í hesum máli hevur

verið sera klossut, og er tek-ning um vánligt politikk hegna.

– Nú hevur landsstýris-

maðurin fingið eina »nøs» og hevur, sum eg skilji, biðið um forlæti, sigur Edmund Joensen, sum einki hevur at siga til tað.

– Tað undrar meg kortini at samgongulimirnir Heini O. Heinesen og Sámál Petur í Grund, sum lovaður bál og brand fyri jól, og nærum órógvadu jólafríðin, eftir fáum tímum eru vorðnir so spakir sum heimalomb, sigur Edmund Joensen.

Andstøðan einki innlit
Hann heldur samstundis, at tað er torført at meta um,

hvat er hent í málinum, av tí at andstøðan ikki hevur innlit, og ikki veit í smálut-um, hvat er hent í málinum um samanleggingina og uppsøgnina av landsverkfrøðinginum.

– Tað er í hvussu so er sera óheppið fyri politisku skipanina, at so klombrut er farið fram. Tað skapar ótrygg víðurskipti.

– Hvat hevði tú annars væntað av hesum fundi?

– Eg hevði ikki væntað annað enn tað sum hendi, men sum eg skilji hetta, so vil Tjóðveldisflokkurin ikki annað enn fullveldi, og letur tí Fólkatlokkin fáa sín vilja í hesum máli. Hvat Sjálvstýrisflokkinum víðvikur,

so hongur hann bara uppi í.

Ongantíð talan um at leggja saman áður

– Tað hevur ongantíð verið upp á tal áður at leggja stovnarnar saman, og nú biði eg spentur eftir frágreiðingini, sum skal avdúka, hvørjir fyrimunir eru við samanleggingini, sigur Edmund Joensen, sum ikki skilir hví stovnarir skulu leggjast saman, tá teir báðir eru undir sama aðalstýri.

– Sjálvandi, um hetta er politiski viljin, so kunnu teir føra ætlanina út í lívið. Bert týskist eingin samanhangur vera í hesum, sigur formaður Sambandsflokksins.